

"İnsan, ebed için yaratılmıştır. Onun hakikî lezzetleri, ancak marifetullah, muhabbetullah, ilim gibi umûr-u ebediyededir." İlim burada neden zikrediliyor?

İnsanın mahiyetindeki bütün cihaz ve duyguların yapısı ve yönü ahirete bakıyor ve oraya işaret ediyor.

Mesela, **kalp**teki aşkıbeka bu dünyaya sığmıyor. Kalp ebedi yaşamak arzu ettiği halde dünya geçici ve fanidir. Ya da kalbin o kadar çok emel ve arzuları vardır ki, bu dünyada binden birisine ulaşamıyor. Demek kalp bu dünya için değil ahiret için tasarlanmış.

Ruh latif ve nurani bir varlıktır, dünyevi ve cismani kayıtlardan sıkılır ve bunalır. Ama ceset kafesinde kayıt ve prangalar içindedir. Demek ruhun mahiyeti de bu maddi dünyaya sığmıyor, daha nurani ve latif olan bir alemi talep ediyor. Ruhun o kadar çok incelikleri var ki, hepsi dünya torbasını yırtıp başlarını çıkararak "*Ebed, ebed!..*" diye iniyorlar.

Bu iki örnek, insanın duygu ve latifelerinin anatomisi bu dünya için olmadıklarını gayet zahir bir şekilde ortaya koyuyor. Tıpkı anne karnındaki bir çocuğun azalarını anne karnında kullanamamasının kullanabileceği bir aleme işaret etmesi gibi.

Evet, nasıl anne karnındaki bebeğin azaları dünyaya işaret ediyor ise, aynı şekilde dünya da ahiret alemine nispetle anne karnı gibi dar ve sınırlı olduğu için, insanın latife ve duyguları da ahiret alemine işaret ediyor. Dünya hayatı insan mahiyetine dar gelen bir elbise hükmündedir. Bu da insanın bu dünyaya ait olmadığına en büyük ispatıdır.

Bu yüzden insanın kalp ve ruhunu tatmin edip doyuracak şey, dünyevi uğraşı ve meşgaleler değil Allah'ı tanımak, sevmek ve ilim gibi ebedi değeri ve sonucu olan uhrevi şeylerdir...

İlim marifetin, marifet de muhabbetin sebebidir. **Marifet**, ilim ve tefekkür neticesinde kalpte hasıl olan Allah'ı bilmek ve tanımak nurudur. O zaman marifete ulaşmak için ilim ve tefekkür ile meşgul olmak gerekiyor. Yani marifet kendiliğinden veya dua ile hasıl olan bir şey değildir; kişinin gayret ve çabası neticesinde Allah'ın bahsettiği bir nurdur.

Marifetullah, ilmin işlenmiş ve hidayete çevrilmiş aşaması oluyor. Şayet her ilim sahibi marifetullah ehlinden olmuş olsa idi, nice insi ve cinni şeytanlar Allah dostu veliler sınıfından olurlardı.

Mesela, tabiat ilimlerinde çok derine inmiş fen âlimleri, bu ilimleri ile marifet ve tefekkür kazanamadıkları gibi, bilakis tabiat bataklığına saplanıp küfür ve şirk derelerinde boğulup gitmişler. İlme marifet denilmemesinin en büyük sırrı ve sebebi budur diyebiliriz.

Dolayısı ile burada **ilim+ marifet+ muhabbet** formülüne vurgu yapılmaktadır.